

Par difterijas gadījumu skaita pieaugumu

Publicēts: 17.04.2020.

06.08.2013, 00:00

Slimību profilakses un kontroles centrs (turpmāk – SPKC) informē, ka saskaņā ar epidemioloģiskās uzraudzības datiem Latvijā novērojams difterijas gadījumu skaita pieaugums. Šogad pirmajā pusgadā Latvijā apstiprināti astoņi difterijas gadījumi (viens no tiem ar letālu iznākumu). 2012. gadā tika reģistrēti astoņi saslimšanas gadījumi ar difteriju, 2011. gadā – seši gadījumi, 2010. gadā – divi gadījumi. Šogad atklāti arī trīs *C.diphtheriae* nēsāšanas gadījumi (visi reģistrēti bērniem), turpretī 2012. un 2011. gadā tika reģistrēti pa diviem *C.diphtheriae* nēsāšanas gadījumiem, bet 2010. gadā difterijas izraisītāja nēsāšanas gadījumi netika reģistrēti.

Eiropā difterija ir gandrīz izskausta un tikai dažās Eiropas Savienības (ES) valstīs (piem., Francijā, Vācijā, Zviedrijā, Apvienotajā Karalistē) pēdējos gados tika reģistrēti atsevišķi difterijas gadījumi. Latvija pēc saslimstības intensitātes jau vairākus gadus ieņem pirmo vietu ES valstu vidū. Laika posmā no 2006. līdz 2010.gadam no visiem ES/EEA (Eiropas Ekonomiskās Telpas) valstu ziņotiem difterijas gadījumiem 61% gadījumu tika reģistrēti Latvijā.

Eiropas slimību profilakses un kontroles centra epidemioloģiskās uzraudzības dati par difterijas gadījumiem ES un EEA valstīs 2006.-2010.gadā¹

Gadi
2006. g.
2007. g.
2008. g.
2009. g.
2010. g.
Kopā
Latvija
32
15
28
5
2
82 (61%)

Citas ES un EEA valstis
6
6
18
10
12
52 (49%)
Kopā
38
21
46
15
14
134 (100%)

SPKC atgādina, ka kopš difterijas epidēmijas sākuma 1993.gadā līdz 2012.gadam Latvijā ar difteriju saslimuši 1500 cilvēki, no tiem 116 (7,7%) saslimšanas gadījumi bijuši ar letālu iznākumu, t.sk. miruši 14 bērni. Pirms 1955.gada saslimušo skaits Latvijā ik gadu pārsniedza 1000 gadījumus, bet pēc pilnvērtīgas bērnu primārās imunizācijas un revakcinācijas uzsākšanas pret difteriju, saslimušo skaits strauji samazinājās. Laikā no 1969. līdz 1985.gadam Latvijā netika reģistrēts neviens saslimšanas gadījums, bet laikā no 1986.gada līdz 1992.gadam Latvijā tika reģistrēti vien sporādiski difterijas gadījumi.

Seši no astoņiem šogad pirmajā pusgadā apstiprinātajiem difterijas gadījumiem bija reģistrēti Rīgas reģionā, viens Pierīgas reģionā un viens Latgales reģionā. 2009., 2010. un 2011. gadā netika reģistrēts neviens difterijas gadījums bērniem, turpretī 2012. gadā tika reģistrēti trīs difterijas gadījumi bērniem. Šogad pirmajā pusgadā jau trīs bērniem vecumā no 7 līdz 17 gadu reģistrēti difterijas gadījumi. Saslimšanas gadījumi pieaugušajiem šogad ir reģistrēti vecumā no 47 līdz 75 gadiem.

Visi difterijas gadījumi 2013. gada pirmajā pusgadā ir apstiprināti bakterioloģiski, izdalot biotipagravis *Corynebacterium diphtheriae* toksigēnos celmus. Reģistrēti pieci žāvas difterijas gadījumi, viens nazofaringeālās difterijas gadījums un divi ādas difterijas gadījumi, kuri pieder pie retas difterijas formas. Infekcija noritēja smagi ar letālu iznākumu vienā gadījumā, vidēji smagi – četros gadījumos un viegli – trīs gadījumos. Difterijas izraisītājs Latvijā pēdējos gados bijis ne tikai *C. diphtheriae* biotipa *gravis* celms, bet arī *C. diphtheriae* biotipa *ulcerans* celms (vienā gadījumā konstatēts 2010. gadā).

Šogad reģistrēti divi difterijas grupveida inficēšanās gadījumi - viens saistīts ar izglītības iestādi (trīs gadījumi: viens difterijas slimnieks un divi difterijas nēsāšanas gadījumi), bet otrs (trīs gadījumi: divi difterijas slimnieki un viens difterijas nēsāšanas gadījums) bija saistīts ar inficēšanos ģimenē.

Difterijas epidemioloģiskās situācijas pasliktināšanas iemesls ir nepietiekams imunizācijas līmenis pret šo infekciju, īpaši pieaugušo un pusaudžu vidū, turklāt ar pazemināšanās tendenci.

Vakcinācijas līmenis (%) pret difteriju 2010.-2012. gadā²

Potes pret difteriju numurs pēc kārtas (vecums)
2010. gads
2011. gads
2012. gads
DTP3 (12 mēneši)
91,4
92,6
91,9
DTP4 (24 mēneši)
90,0
97,9
92,7
DT5 (7 gadi)
96,9
96,9
97,7
Td6 (14 gadi)
88,6
93,1
85,7
Td 3.pote vai revakcinācija (pieaugušie)
64,2
60,4
59,6

- DTP – kombinētā vakcīna pret difteriju, stingumkrampjiem un garo klepu
- DT – vakcīna pret difteriju un stingumkrampjiem
- Td – vakcīna pret stingumkrampjiem un difteriju ar samazinātu difterijas toksoīda daudzumu

SPKC atgādina, ka saskaņā ar Eiropas Komisijas 2012. gada 8. augusta īstenošanas lēmumu 2012/506/ES, ar kuru groza Lēmumu 2002/253/EK, ar ko nosaka gadījumu definīcijas ziņošanai par infekcijas slimībām Kopienas tīklā saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 2119/98/EK](#), difterijas gadījuma definēšanai izmanto šādus kritērijus:

Klīniskie kritēriji: jebkura persona, kam ir vismaz viena no šādām klīniskām formām:

- *klasiskā elpceļu difterija*: augšējo elpceļu slimība ar laringītu vai nazofaringītu, vai tonsilītu UN plēvainu aplikumu/pseudomembrānu;
- *elpceļu difterijas vieglā forma*: augšējo elpceļu slimība ar laringītu vai nazofaringītu, vai tonsilītu BEZ plēvainas aplikuma/pseudomembrānas;
- *ādas difterija*: ādas bojājumi;
- *citas difterijas formas*: konjunktīvas vai gļotādu bojājumi.

Laboratoriskie kritēriji : toksīnu producējošu *Corynebacterium diphtheriae*, *Corynebacterium ulcerans* vai *Corynebacterium pseudotuberculosis* izolēšana no klīniskā parauga.

epidemioloģiskie kritēriji : vismaz viena no šādām epidemioloģiskām saiknēm:

- pārnešana no cilvēka uz cilvēku;
- pārnešana no dzīvnieka uz cilvēku.
- Difterijas gadījuma klasifikācija tiek veikta atbilstoši minētajiem klīniskajiem, laboratoriskajiem un epidemioloģiskajiem kritērijiem:
- *aizdomīgs gadījums* ir jebkura persona, kas atbilst klasiskās elpceļu difterijas klīniskajiem kritērijiem;
- *varbūtējs gadījums* ir jebkura persona, kas atbilst difterijas (klasiskās elpceļu difterijas, elpceļu difterijas vieglās formas, ādas difterijas, citu difterijas formu) klīniskajiem kritērijiem un kam ir epidemioloģiska saikne ar apstiprinātu cilvēka saslimšanas gadījumu vai epidemioloģiska saikne ar pārvešanu no dzīvnieka uz cilvēku;
- *apstiprināts gadījums* ir jebkura persona, kas atbilst laboratorijas kritērijiem UN vismaz vienai klīniskajai formai.

Ņemot vērā epidemioloģiskās situācijas pasliktināšanos, SPKC aicina pievērst uzmanību difterijas specifiskajai profilaksei (vakcinācijai) un laikus diagnosticēšanai. Lai uzlabotu vakcinācijas aptveri un laikus diagnosticētu gadījumus lūdzam:

- veikt praksē reģistrēto pacientu imunizācijas statusa izvērtēšanu;
- laikus informēt un aktīvi aicināt pacientus saņemt kārtējo vakcīnas devu;
- pacientiem vizītes laikā piedāvāt saņemt nepieciešamo un atbilstošo vakcināciju pret difteriju;
- atbilstoši plānot vakcīnas daudzumu;
- skaidrot vakcinācijas nozīmi;
- bērnu vecākiem, kas šaubās par vakcinācijas nepieciešamību, sniegt pierādījumus balstītu informāciju par difterijas smaguma pakāpi un tās iespējamām sekām;
- aizdomu gadījumā par difteriju pirms uzsākt specifisko terapiju pēc iespējas ātrāk veikt laboratorisko diagnostiku.

¹ Datu avots – ECDC Annual epidemiological report – Reporting on 2010 surveillance data and 2011 epidemic intelligence

data: <http://www.ecdc.europa.eu/en/publications/Publications/Annual-Epidemiological-Report-2012.pdf>

² Datu avots: „Pārskats par iedzīvotāju imunizāciju un vakcīnu pasūtījums” (Ministru kabineta 26.09.2000. noteikumu Nr.330 „Vakcinācijas noteikumi” 3.pielikums)

<https://www.spkc.gov.lv/lv/par-difterijas-gadijumu-skaita-pieaugumu>